

EGYENLŐSÉG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, V. Hajnal-utca 2.

hová minden küldemény intézendő.

TÁRSADALMI HETILAP.

SZERKESZTI

BOGDÁNYI MÓR

Előfizetési feltételek:

Egész évre házhoz küldve . . . 8 ft.

Félévre . . . . . 4 "

Negyedévre . . . . . 2 "

Egyes szám ára 16 kr.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Hirlapírók kongresszusa.

A magyar társadalom beteg és bajai elszámolhatlanok. A magyar társadalom betegségének csálhatatlan szimptomája, valami általánosnak mondható erkölcsi hanyatlás, a mely nem csak egyeseken, hanem már egész testületeken is erőt vesz. Kegyetlenül romboló erő ez, a mely a lélek jobb érzéseit, a gondolkodás szervességét és a becsület tisztaságát irgalmatlanul pusztítja el romboló utjában, a mellett, hogy az anyagi és gazdasági élet józan megfontoltságának is mély sirját ássa meg.

Mert egészben véve mi a magyar társadalom képe ma? könnyelmű adósságszínálás a jövedelmet tuilépő fényűzésre, nagyzás, nagyozás és urhatnás, fenhéjázó gög, szereplési viszketeg a melyek aztán a családok versengését szülik, és végződnek a sikkasztások, csalások és szökések vagy öngyilkosságok bünkrónikáiban.

A meglazult társadalmi erkölcsök aztán meglazítják a politikai erkölcsöket is. A politika az élet viszképe, hü utánnomata. Az emberekben nincs meggyőződés, csak önzés haszonlesés. Az érdekek egymással való nagy ellentéte a pártküzdelmeket lánggá szítja föl. Az elv hazu dott vagy hamis czége alatt személy ellen visz a neki böszült gyűlölet irtó háborut. És lassankint a személylyel sem éri be, hanem a vagyon ellen támad. A küzdelmekben aztán a megbotránkoztató, sőt undorító jelenetek egymást érik. Mert a vezéregyéniségek a nép jólét nevében, a demokraczia fitogtatásával maguk után vonják a tudatlan tömeget, melyet képesek fanatizálni, és vak eszközeikké tenni a legszélső végletekig.

És minél betegebb a társadalom, annál kétesebb existenciák, annál lazább erkölcsü és lelkiismeretlenebb individuumok veszik kezükbe a vezérszerepet. Emberek, a kiknek nincsen mit veszteni, csak nyerhetnek, emberek, a kiknek nincs mit áldozni, a kik önös érdekeikben csak áldozatokra vadásznak.

Ily jelenségek és körülmények szomorú találkozása tette nagygyá a beteg társadalom nyilt sebét, az antiszemitizmust, a mely, hogy mily mértékben harapódzott el, nagyon is köztudomássu.

De hogy ennyire elharapódzhatott, hogy a társadalmi és politikai élet beteges visszasságának ennyire ijesztő tünetévé tudott válni, annak oka az, hogy nincsen a vidéken a társadalmat vezető és ellenőrző tényező; nincs a vidéknek sajtója. Lapjai vannak, de sajtója nincs. Van közel 200 magyar nyelvü és 50 német nyelvü heti lap Magyar és Erdélyországban, a nélkül, hogy létezése indokolt volna a legkisebb tekintetben is.

Nem szolgál sem magasabb czélt, sem nagyobb szabásu eszméket. Többnyire személyes hajlamok szolgáltatában áll. Féltség, rendszer nélkül való és iránytalan. Nincs tekintélye, sem erkölcsi sulya, mert a szerkesztők

gyakran kvalifikáció tekintetében sem állanak fontos feladatuk színvonalán. Nem általános, mindent felölelő körben mozog tevékenységük, hanem kicsinyes részletek, aprólékos helyi érdekek élére állításában tetszik magának.

Nincs meg az egyes vidéki lapok és a fővárosi sajtó közt sem érdek szolidaritás, sem a kölcsönösség tudata. Nem ismerik föl a közös czélt, s ezért nincs meg működésüknek egyöntetü közössége. Kétszázötven lap, csak kétszáznyolczvan a óma a vidéki sajtónak, a nélkül, hogy vidéki sajtóról, mint egészről, mint erkölcsi testületről szóljunk lehetne.

Bizonyára a társadalmi és politikai élet egymásra ható, egymást gyöngítő eme visszasságai, s azok a tulkapások a népet faj és vallás gyűlöleségre lázító eszevezettségével, s a magyar parlament tisztaságát megmételvező antiszemita pártalakulásokkal, — ébresztették föl tekintélyesebb és hivatásuk magaslatán álló vidéki lap szerkesztőkben az eszmét, hogy Magyarországnak ma nem csak vidéki lapokra, de vidéki sajtóra van szüksége, ha a társadalmi és politikai erkölcsök lazasága ellen magasabb nemzeti érdekeinket megvédeni akarjuk.

Valóban arra, hogy a jogegyenlőség nagy elvét gazok sárba ne tiporhassák, hogy ember és ember, vallás és vallás, faj és faj közötti testvériségnek sirját ne ássák, csak egy ellenszer van: a vidéki lapok hathatós működése, a mely ismét csak akkor következhetik be, ha a vidéki sajtó öntudatra ébred s közös és kölcsönös együtt működésben találja föl erejét, hatalmát és tekintélyét.

A vidéki sajtó kell hogy viszhangja legyen mindazon elveknek, mindazon eszméknek, a melyek támogató oszlopai a társadalmi rend és a vagyon biztonságának. A vidéki lap olyanok kezébe kerül, a kik fővárosi hirlapokat alig olvasnak. Szellemi tevékenységét aztán bizonyos helyi színezettel, helyi mázzal vonván be, hatása elmaradhatatlan.

Mihelyt a vidéki lapok feladataikat így fogják föl, úgy van létjoguk. Mihelyt ebben az irányban működnek és hatnak, megölték az antisemitizmust, s azokat a nyomorult hóbortokat, a melyek manap felforgatják a társadalmi rendet s aggodalmassá teszik a szorgalom által megszerzett vagyon biztonságát.

A társadalmi és politikai élet nagy betegségének egy jól organizált, egyetértő, egymásra támaszkodó vidéki sajtó az orvosa. Ebből a szempontból örülünk a vidéki hirlapírók készülő kongresszusának, ebből a szempontból üdvözljük a lelkes kezdeményezőket.

A munka nehéz lesz, de az eredmény dicsőséges, sok akadály, sok göröngy fog utjukba bocsáttatni, de minél nagyobb a támadó erő, annál hatalmasabb az ellenállás. Ennek a fizikai törvénynek az igazsága kiterjed az erkölcsi élet törvényeire is. A vidéki sajtó ez öntudatos

ébredésében a társadalmat, a jog és vallásegynlőséget megtámadó szédelgők és népámító csalók érzelmei ellen valló reakziót látjuk. Az ellentálló erő fog győzni, mert a sajtó nagyobb hatalom a fegyverekre, szuronyokra támaszkodó hatalmagnál.

A szétszórt hírlapok egyesülésében hatalmas erő rejlik. A lelkesedés, emberszeretet és igaz hazafiság segítse a buzgó kezdeményezőket mielőbb az elmaradhatatlan sikerhez!

Vallás alapítás a Széchenyi promenádon.

A Sztérényi-féle vallási szélhámosság vasárnap délután 3 órakor kapja meg utolsó kenetét a Széchenyi sétatér vendéglőjében. Ott a hol az éhes emberiség a marha és libapecsenyék kultuszának hódol, vasárnap délután tartják meg az első istentiszteletet, már. t. i. az előtt a nagy és hatalmas uristen előtt, a kit Sztérényi Adolf ur faragott a semmiségből. Valóban csodálatos, mily ostobaságokra képesek, az emberek, ha szereplési viszketegséget éreznek! Dr. Herczfelder Samu ur például fiatal ügyvéd, kinek szabad oraiban esze is van és mégis ráadja magát a vallás reformálási bolondságra, sőt még az elnökséget is elfogadja és kész a legnevetesegebb a p o s t o l i nagyképűségre, csak hogy — szerepelhessen sat.

Kár érte valóban! Sajnáljuk! mert meg vagyunk győződve, hogy nem tudja mit csinál és hogy egy határozatlan szereplési vágyának áldozata.

Az isteni tisztelettel értekezlet is kötnek össze, mely egyébiránt elég kedélyesen fog lefoyni. Sört fognak fogyasztani — vagy 40 litert, a miért is azt hisszük, hogy a vendéglős jobb üzletet csinál, mint az Uristen, a kinek tiszteletére a sört fogyasztják. És ha a reformált hitrokonok isteni tisztelete rendesen vendéglőben fog megtartatni, és hozzá még dogmává teszik, hogy minden jámbor ujszidónak »muszafima« helyett legajább két liter sört és három pár frank-

furti virslit el kell fogyasztani, akkor méltán feltehető, hogy a hívők száma gyorsan nő és az ujszidók bámulatosszorgalommal fognak ellátogatni az istentiszteletre.

Ha ez nem lesz dogma, akkor valami fényes jövőt nem ígérhetünk a Sztérényi—Herczfeld féle új vallásnak.

De nem mulaszthatjuk el egyuttal, hogy a budapesti rabbiszeminárium tanári karához ez ügyben komoly szót ne intézzünk. Számos vidéki és helybeli levelet vetünk ugyanis, (egyét ki is adtunk, mert tartalma mérsékelt és elég tárgyilagos volt) melyekben a legválogatottabb epithetonokkal illetik a rabbi szeminárium hosszadalmas eljárását az eléje terjesztett Sztérényi féle hitvallás körül. Mert — így okoskodnak levelezőink — az nem ok, hogy a kérdést tanulmányozni akarják, hisz oly tudós theologusok prima vista tudják, hogy a Sztérényi vallás minden dogmaival együtt ép oly távol áll a valódi mozes valláshoz mint M a k ó Jeruzsalem-től. Hát mire való az a sok czéczó? Mondják ki, hogy a dolog svindli, hogy az egész mozgalom humbergra van alapítva és ezzel elmondták azt, a mit tudós zsidó theologusok ez ügyről mondhatnak.

Egyébiránt nem is várunk nagy eredményt a szemináriumi véleményről, mert bármit határozzon is a tudós tanári kar, az bizonyos, hogy Sztérényi ur ő rögeszméjét fel nem adja és ha »reform zsidó egyház« czimen nem koncedálják, hát más czimet fog adni az ő bolondgombájának.

A budapesti szeminárium tanári kara siessen tehát a miniszter felhívásának minél előbb eleget tenni és vessen véget annak az indokolatlan feltevésnek, hogy a vélemény megadása körül magában az intézetben is differenciák merültek volna fel.

Mert a közönség, mely a huza vonát látja, már már ilyen kombinációt fűz az ügghöz és Sztérényi ur kortesei természetesen sietnek a közönséget e kombinációban megerősíteni.

TÁRCZA.

Ilona királyné.

— Az „Egynlőség“ tárczája. —

I. Agrippa halála után a 45-dik évben II. Herodes foglalta el a kiterjedt zsidó állam trónját. Agrippa 4 évi uralkodása a zsidó állam fényének utolsó fellobbanása volt. Öccsét II. Herodest Claudius császár helyezte a trónra és ezzel az agrippai aranykornak vége vettetett. Herodes az eszelős Claudius császár eszközévé vált, valóságos árnyékkirály volt önálló akarat és elhatározás nélkül. A politikai és bírói hatalmat a római Cuspius Fadus kezelte, a ki ez állását kegyetlenül kiaknáta a nép tökéletes megrontására.

Ugyanez évben történt valamely napon, hogy Jeruzsalem zsidósága szokatlan ünnepélyességet várt. A pap a nagy templom ormáról kora reggel hirdette, hogy a Leviták és papok az istentiszteletre összegyűljenek, mert a hajnal világosságánál Hebron városa már látható. És e felhívásra a hívők összeroglettek és a kik más valláson voltak félbeszakíták munkájukat és az utcákon csoportokat képezve megbeszéltek a nap nagy eseményét.

Tényleg nagy esemény is volt, a mi az napon mindenkit izgatottságba hozott. A mióta Sába királyné Salamon udvarában látogatást tett, azóta 1000 esztendő

mult el és most ezer év után ismét királynét vártak a zsidó király udvarában. A diabene királynőjét várták, ki gyermekeivel és kíséretével együtt azért jön Jeruzsalembe, hogy itt a zsidó vallásra áttérjen és azt a fogadalmat tegye, miszerint hét éven át minden földi élvezetről lemond és remete életet folytat.

Hogy a királyné mily előzmények után határozta el magát e lépésre, azt a következőkben előadjuk, forrásul használva Jozefus feljegyzéseit.

Jezajas, Habaduk és Jeremius próféták tudvalevőleg sokat fáradoztak a pogány hit erkölcstelenségének kimutatásán. A görögök és rómaiak között csakhamar akadtak is, kik megvetéssel fordultak el egy vallástól, mely az istenségről oly nemtelen fogalmakat alkotott és miután az ókor népei vallás nélkül nem élhettek, a zsidó vallásra tértek át, mely részint a római, főleg pedig a görög irodalom által ugyis már ismeretessé vált. A zsidó állam bukását megelőző században legio volt a zsidó hitre áttérők száma. S a prozeliták közt első helyet foglaltak el a nők, kik igazi hűvel ragaszkodtak a zsidó vallás tanaihoz. Damaszcusban, a hol kizárólag pogányok laktak, a nők mind áttértek a zsidó vallásra és csak később bírták rá férjeiket is, hogy őket kövessék. A gazdag római nők zsidó vallásra való áttérésük oly gyakori volt, hogy Juvenal panaszkodva említi fel ezt a „divatot“. Poppäa Sabina a kegyetlen Nero felesége szintén zsidó lett. Flavius Clemens neje, Domitila, valamint Saturnius senator neje zsidó vallásra tértek át és férjeiket erre szintén rá bírták,

Montefiore Mózes temetése.

London, július hó 31.

Ramsgate, ez a kies tengerparti város ma alig volt megismerhető, annyira megváltoztatta fiziognomiáját. Máskor élénk forgalom pezsgett Angolország eme leglátogatottabb fürdőhelyén, hol lépten nyomon találkozhatni kicsapongó vidorsággal, zenével és mulatsággal. Mindezeknek ma azonban nyoma sem volt. Az egész város gyászt öltött és a házak fedélzeteiről lengő fekete lobogok jelenték, hogy valami rendkívül elszomorító csapás érte a várost. A lakosság önkényt megegyezett ahban, hogy megtisztelik annak a férfinak emlékét, ki élete legnagyobb részét e községben tölté el és a ki tettei által buzdító mintakép gyanánt szolgált az ember és felebaráti szeretet gyakorlásában. Mindenki szerette az ősz filantropot, aki egész életét a nyomor enyhítésének szánta. Ennek az aggasztó temetése volt ma és ez az oka a mély gyásznak, mely a lakosságot megszalta. Az utcákon megszűnt a hétköznapi zaj és ünnepélyes csend uralkodott mindenütt. Az üzleti helységek mind bezárattak és a nép a halotti ház elé vonult a nagy férfiú utolsó tiszteletére. Az ország minden részéből is összesereglettek a gyászvendégek, úgy hogy rég nem emlékszünk oly eseményre, mely annyi embert hozott volna, mint Sir Montefiore Mózes temetése. A gyászszertartás kezdetével a keresztény templomokban megkondultak a harangok és hirdették a keresztény lakosoknak, hogy a halott zsidóknak és nem zsidóknak egyaránt kedves vala. A koporsó nagyon egyszerű volt, mert így kívánja a zsidó vallási szertartás, mely ezzel mintegy jelzi, hogy a halál mindenkit egyenlővé tesz. A holttest szokásos halotti ruhába volt öltözve. Montefiore végrendeletét a londoni izr. hitközség két rabbija, Dr. Piza és Dr. Loewe a legszigorubb pontossággal teljesítették. A koporsó aljára Montefiore által a Szentföldről hozott homokot hintettek el és egy könyvet tettek feje alá. E könyvben Montefiore

e vallás követésére. Sőt Veruria, egy előkelő római nő, a zsidó theológiában oly jártasságra tett szert, hogy a híres Gamaliel rabbival vallási kérdések vitatásába bocsátkozhatott.

A legjámorabb e prozelitanók közt azonban kétségtelenül Ilona Adiabne királynője volt.

Adiabnében Herodes király uralkodása alatt, Monobaz volt a király, aki macedon szokás szerint a saját nővérét, Ilonát, vette nőül. E házaspártól több gyermek származott, kik közt Izates a szülők különös szeretetét birt, mert születése előtt Monobaz álmában angyal jelent meg, ki azt jövendőlé, hogy a születendő gyermek a legszerencsésebb uralkodó lesz a családban: Monobaz többi gyermekei e miatt irigykedtek Izatesre és üldözni kezdék, attól tartván, hogy szülői jussoktól megfosztja őket. Monobaz szeretett fiát tehát kénytelen volt a vele jó viszonyban élő Charax király udvarában neveltetni, a kinek Izates úgy megtetszett, hogy Samacho leányát nőül adta neki. Charax király udvarában mindennapos volt egy Anonia nevű zsidó kereskedő, ki Samacho előtt többször magyarázta a zsidó vallás főbb tanait. A nő megkedvelte e tanokat és áttért a zsidó vallásra, melybe őt férje, Izates is nem sokára követte. Ilona királyné, kire szeretett fia nagy befolyást gyakorolt, ennél fogva elhatározá, hogy ő szintén áttér fia vallására — a zsidó hitre.

(Folytatása következik.)

sajátkezüleg írta be az általa kölcsönadott, de vissza nem fizetett összegeket. Az adósok nevei vele együtt sirba szálljának — mondá — mert nem akarom, hogy halálom után valaki zaklassa őket. Kezeibe azon imaszíjjakat adták, melyeket Montefiore naponta használni szokott. Egyik oldalán pedig azon olajágot helyezték el, melyet Montefiore a palesztinai zsidóktól első látogatása alkalmából kapott. Végre mellé rakták neje leveleit és több kisebb tárgyat, melyeket Montefiore életében ereklve gyanánt őrzött.

A gyász vonat impozáns volt. A koporsó előtt Dr. Piza járt, utána a londoni izr. hitközség főabbija Dr. Adler és több más lelkes közömben égő viaszgyertyákkal. A koporsó után mentek a halott rokonai névszerint: Sebay József, Rothschild lord, Guatella H. és Roseberry lord. Ezek után következtek a küldöttségek, a városi és egyéb hatóságok és egyetek képviselői, a szabadkőmivesek küldöttsége és végre a cinque ports ezrednek egyik zászlóalja, A sir fölött Dr. Loewe, Dr. Piza és Dr. Adler tartottak beszédet. A temérdek virágkoszorukat külön kocsikon kellett a temetőbe vitetni. A temetkezési szertartások befejezése után, a halott rokonai Rakhel sírjából való földet hintettek a lezárt koporsóra, mely egy a jeruzsálemi zsidók által Montefiorének ajándékozott kövön nyugszik és a mely kő a Dávid király templomából való. Montefiore a családi Mauzeleumban nyugszik korábba elhunyt neje mellett. Bent a sirban »örök« lámpa ég, annak jelzésére, hogy Montefiore emléke örökké élni fog a szükölködő emberiség szívében.

Debreczeni izr. hitközség.

Debreczenből vesszük a következő sorokat:

Olvasván az »Egyenlőség« f. év július hó 26-kán 30-ik számában megjelent a debreczeni statusquo és congressusi izr. hitközség egyesülésére vonatkozó közleményt, van szerencsém értesíteni, hogy az egyesülés ugyan tervben van, és hogy a hitközségek egyesülésére vonatkozó intézkedések megállapítása céljából a két hitközség részéről egy vegyes bizottság küldetett ki, mely bizottságnak tagjai a következők: Fürst Mátyás, Fischl Károly, Dr. Hollender Dezső, Jakabovics Gyula, Dr. Kemény Mór, Katz Jakab, Dr. Popper Alajos, Preizer Salamon, Tafler Ignác és Weisz M. B. — Örvendetes tény gyanánt regisztrálható, hogy a két képviselőtestület közt az egyesülés szükségessége elvileg és általánosságban elismertetvén, a két hitközség egyesülése tárgyában kiküldött vegyes bizottság az alakítandó egyetemes hitközség számára az alapszabálytervezetet már is kidolgozta; de azért szükségesnek tartom megjegyezni, hogy az egyesülési mű még ezidő szerint befejezettnek nem mondható, mivel a fenforgó ügyben még számos kérdés elintézendő.

E tudósítás kapcsán a következő kérdést veti fel egyik debreczeni levelezőnk:

Tekintettel az alapszabálytervezet 1-ső szakaszára mely így szól: »1. §. Sz. kir. Debreczen városban lakó izraeliták, nejeik és kiskoru gyermekeikkel együtt képezik a debreczeni izraelita hitközséget, »debreczeni izraelita hitközség« czime alatt, mely a szokásos izr. istentiszteleti, szertartási, jótékonyági és közművelődési intézeteknek kebelében való alakítása, fenntartása és kezelése céljából alakittatik. A debreczeni izraelita hitközség a congressus előtti időben fennállott alapon (status-

quo-ante) szerveztetik, magát sem a magyar- és erdélyországi izraeliták országos irodájának, sem az autonom orthodox izraelita hitfelekezet közvetítő bizottságának alá nem rendelve, nem fogadja el sem a congressus alapján szervezkedett, sem a magyar és erdélyországi autonom orthodox izraelita hitfelekezet szabályzatát. Ezen hitközség önkormányzati (autonom) jogokkal bír, melynek tagjaira nézve ezen szabályzatnak határozatai mérvadók; tekintettel továbbá, hogy a Nm. Vallás-Ministeriumnak 7768/1877 sz. a. kelt az összes törvényhatóságokhoz intézett rendelete szerint oly hitközségek, melyek címükben semmi szervezetükre vonatkozó megjelölést nem viselnek, congressusi szervezetű hitközségeknek tekintendők, a mi a debreczeni izr. hitközségnek az I §-ban körvonalozott álláspontjával homlokegyenest ellenkezik; és tekintettel végre, hogy a két hitközség abban állapodott meg, hogy az estre, ha a hitközség mint: »debreczeni izr. hitközség« a Nm. Vallás Ministerium által meg nem erősítették, czime: »debreczeni status-quo-ante izr. hitközség« legyen: kérdem, vajjon meg fogja-e erősíteni a Nm. Vallás Ministerium ezen alapszabályokat, illetve vajjon megengedheti-e a Nm. Vallás Ministerium, hogy a »debreczeni izr. hitközség« mely címére nézve, a fent érintett rendelet szerint »congressusnak« mondható, de azért az alapszabálytervezet I. szakaszára való hivatkozással a congressus alapján szervezkedett izr. hitfelekezet kötelékébe nem tartozik, — oly címet viseljen, mely az iránynyal ellenkezik? és tovább lehetségesnek tartja-e a tek. szerkesztőség azt, hogy a Nm. Vallás Ministerium a fent idézett rendelet ellenére, egy hitközség számára egy külön a címnek meg nem felelő irányú hitközség alakítását meg engedheti-e?

K. J.

*

Mind e kérdésekre egyelőre egy választ adhatunk csupán, azt, t. i. hogy az a hitközség, mely sem Reich Ignác sem pedig Schweiger Márton gondnoksága alá kerülni nem akar legjobban cselekszik, ha minden teketória nélkül kijelenti, hogy status quo ante izr. hitközség, és ezzel aztán minden további izelésnek vége van.

(A szerkesztőség.)

Felhívás Magyarország zsidótanítóihoz!

Az »országos magyar izr. tanító egyesület Értesítőjének« e havi füzetében az alanti felhívást találjuk, melyet egész terjedelmében küzlünk annál is inkább, mert szolgálatot vélünk tenni úgy az ügynek magának, de másrészt, hogy bizonyos körökkel megismertessük azt a derék hazafias szellemet, mely a zsidó tanítói kart átlengi. A felhívás következőleg hangzik.

Kartársak!

Az orsz. magyar izr. tanító-egyesület a jövő évben tartandó közgyűlésén husz év pályafutására tekinthet majd vissza. Álljunk meg már most is és pillantsunk vissza a meghaladt pályára, hogy számot vessünk a multtal és annak tanuságaiból új erőt merítsünk a jövőre,

Egyesületünk működése nem volt meddő; az eredmény, melyet felmutathat, becsületére válik mind az ügynek, mint az országos zsidó tanítósnak.

Kitűzött célunk szem előtt tartva lankadatlanul küzdöttünk annak eléréseért. A zsidó iskolaügy és a zsidó tanító anyagi és erkölcsi jóléte előmozdítása körül, kifejtett tevékenységéről évkönyveink fényesen tanuskodnak. A zsidó iskolv magyarosodásához és népnevelői feladatainak a kor kívánalmainak megfelelő színvonalra való emeléséhez egyesületünk immár tiz év óta fennálló közlönye és iskolai kiadványai által tetemesen hozzájárult. Hogy a zsidó tanító állandósítása zsidó községeink tul-

nyomó részeinél fogantba ment, nem kis mértékben az egyesület közbenjárásának köszönhető és végre egyesületünk a nyomor és inség ellen küzdő tanítónak, özvegyének és árváinak hathatós támasza volt mindig.

Közgyűléseink, melyeknek lefolyása az ország érdeklődésével, a sajtó elismerésével és hitfeleink tetszésével találkozott előnyösen előtűntették a zsidó tanítósnak mivelődési haladását. S mivel a szentírás némely szavai megfordítva is alkalmazhatók t. i. »nemcsak igével, de kenyérral is él az ember« gyűjtöttünk, kerestünk és szereztünk egy kis vagyont, mely immár közel 20,000 frtra rug. Ez a magyar zsidó tanítósnak vagyona — azaz csak egy részének vagyona, mivel a tulnyomó része nem tagja egyesületünknek. 2000 zsidó tanító közt csak 284 csatlakozott zászlónk alá; csak ily kevesen buzgólkodnak egyesületünk eszméiért és mégis mily szép eredményt mutathatunk fel. Hátha még a hiányzó sorakoznának zászlónk alá! Már csak a gondolat lelkesítő és tette serkentő!

A jövő közgyűlés több fontos kérdés fölött fog tanácskozni. Az egyik az »Önsegély«, melyet már az utolsó közgyűlés e napirendre tett. Sokféle indítvány tétetett azóta és lényeges pontjait az »Értesítő« közölte is. Mind-egyike azt tételte fel, hogy Magyarország zsidó tanítósnak meg van az a karszelleme, mely az egyesüieshez kívánatos. Mi is ezen véleményben vagyunk, noha 20 évi tapasztalataink ezt nem bizonyítják. De megváltoztak a viszonyok. Kartársaink manapság nem azok, akik 10--20 évvel ezelőtt voltak. Akkor csak kis része felelt meg alapszabályaink azon pontjának, mely a felvétel kellekiről szól, mivel nagyon kevesen törvényes tanképesítő oklevél birtokában voltak. Ma pedig alig van egy, ki ennek hiányában mint tanító működhetnék; tehát egyesületünk kötelékébe való belépése ellen nem létezik akadály.

A jövő évi közgyűlés majd megmutatja, mennyire alapos e feltevésünk. A tervben levő »Önsegély« intézménye hivatva volna a zsidó tanító jövőjét, mely tudvalevőleg nem rózsás színben kecsegtet élénk, némileg enyhíteni; ámde az életbeleptetéshez egyesült erő, a haza minden egyes zsidó tanító hozzájárulása okvetlen szükséges. Minél többen sorakoznak zászlónk alá annál biztosabb, annál nagyobb a siker. Hogy a közgyűlés e kérdés fölött érdemlegesen dönthessen, szükséges, hogy az előmunkálatokat már most is megkezdjük. E munkálatok elseje és legfontosabbika a hadsereg állományának constatalása és ha csekélynek mutatkozik annak felszaporítása.

Kartársak! Az »önsegély« kérdése életkérdés minden egyes tanító és tanítói családra nézve. Hogy ezen kérdés megoldásához hozzászólhassatok és szavazataitokkal hozzájárulhassatok, alapszabályaink értelmében legalább egy év óta kell, hogy a tagok sorában legyetek. Ha tehát a jövő évben itt tartandó közgyűlésen, mely hivatva van a magyar zsidó tanítók ügyében lényeges dolgok felett határozni — részt venni szándékoztok, jelentkezzetek már most a rendes fölvételre. Felvétetik pedig minden magyarországi okleveles zsidó tanító, ki az 50-ik életévet még nem haladta és a ki orvosi bizonyítvánnyal egészségét igazolja.

Egy második fontos ügy, mely a jövő közgyűlésen tárgyalandó lesz, a vidéki fiókkörök intézménye. Erre nézve már a mult év óta az ország különböző vidékeiben tartottak tanácskozmányokat, melyeknek lefolyása a zsidó tanítóknak dicséretére vált mindenütt. Ily fiókkörök működését szabályozó kész alapszabálytervezet az egyesület »Értesítőjében« közzététetett és ez fog a közgyűlésen tárgyalatni.

Alapszabályaink értelmében egyesületünk beteg és összefogyott tanítóknak segélyt nyújt és valamely elhalálozott tag özvegye és árvái 100 frtnyi segélyben részesülnek már most is tagjaink csekély létszáma mellett. Hátha a tagok számát ezerre bírják felszaporítani!

Az egyesület jövedelmi forrását a tagsági díjakon kívül a nemeslelkű hitsorsaink és hitközségeink mint rendes pártoló tagjaink évi 5 frtnyi járulékaival valamint kiadványaink után befolyó tiszta nyereség képezi. Mindezen három jövedelmi forrás növesztéséhez járulni erkölcsi kötelessége a zsidó tanítónak, ki ilyképen nemcsak saját jól felfogott érdekeit előmozdítja, hanem utódaink számára egy oly alap megteremtéséhez járulhat, mely biztos

védbástya lehet a tanítói nyomor és inség ellen. Hogy kiki mint működjék e jelzett három forrás növesztése czéljából, nem kell bőven fejtegetnem: Csatlakozzanak hozzánk, szerezzenek nekünk pártolókat és vezessék be könyveinket!

Hogy szavunk ezuttal nem hangzik el majd eredmény nélkül, ezt bizton várjuk és reményljük és Isten adja, hogy ugy legyen!

Belépni óhajtok jelentsék be ebbeli szándékukat az elnökségnél egy (akár bélyegtelen) orvosi bizonyítvány kíséretében, mely egészségüket igazolja továbbá tudassák velünk a kort, születési helyet és családi állapotot. Beiratási díj nincs, a tagsági díj a folyó évre már csak 2 frt, melyet jó lesz mindjárt beküldeni, hogy ezáltal bizonyítsák, miszerint komolyan szándékoznak az egyesület kötelékébe lépni.

Ezen szám minden magyarországi zsidó tanítónak lesz elküldve, akár tagja az egyesületnek, akár nem és a legközelebbi számban ki lesz mutatva, mely tanító birt lelkesülni az egyesülési eszme iránt és melyik — marad ezentul is távol táborunktól, melynek jelszava: Tömörüljünk!

Budapesten 1885 jul. 30.

Az orsz. magy. izr. tanítóegyes. elnöks.

Vallásos hallucináció.

Alantabb közlünk egy esetet, mely elég világos bizonyítéka az általunk is többször hangoztatott állításnak, hogy a nép bizonyos rétegeiben a butaság halhatatlan. Ennek kiirtására hiába fáradozik a tisztességes sajtó és a tudomány. Egy népámitó gonoszága többet ronthat e tekintetben, mint a mennyit egy tuczat publiczista és író használhat. Az emberek természetüknél fogva hajlanak a mysticizmusra szeretik, hinni a lihetlent. Sőt vannak kik jó adag műveltséggel bírnak és az előítéleteken, rém látásokon és a babonán még sem bírják túltenni magukat. Szembeötlő példa rá a t. eszlári eset, a hol kvalifikációval, diplomával bíró egyének is esküdni mertek volna olyan dolgok megtörténte, melyek csak a legvadabb fantázia szüleményei lehetnek. Mennyi vért, mennyi emberéletet követelt már a nép ezen fanatikus vaksága, csak azt tudja megfejteti, aki a középkori vallásháborúk történetet alaposan ismeri és látta mily hatalmak működtek és működnek közre a nép butaságának állandósítására. Jelenleg ismét olyan korszakban élünk, a midőn ezen hatalmak ragadták magukhoz, a vezérlő szerepet. A társadalom megsínli az ámitók zsarnokságát, de még sem tesz semmit a villágosság terjesztésére. És ez nemcsak nálunk van így, hanem azon nemzeteknél is, melyekről azt állítják, hogy a civilizáció zászlóvivői. Ime a következő eset mutatja, hogy mennyit lehet a német nép józanságában bizni, azon német népében, melynek minden harmadik embere legalább is filozofus. A »Kölnische Ztg.«-nak ugyanis Odenkirchénből ezeket irták egyik mult heti számába.

Egy odenkircheni gyáros házában ablaktábláján egyszerre egy halálfej volt látható; legalább a házzal szemben levő munkás halálfejet látott. Természetesen nagyon megrémült; egy ismerőse jött vele szemben, ezzel közölte a szörnyü felfedezést. »Valóban halálfej« erősítette meg az utóbbi. Mind a ketten a szigorú hallgatás feltétele mellett közölték tapasztalataikat feleségeikkel s így alig mult el pár nap, a kíváncsiak százai tolongtak a ház elé, hogy a megjelölt ablakra tekinthessenek. A borzalmas eset híre tulment a város határain és csakhamar a távolabb környékről is nagy csoportokban jöttek emberek, hogy bámulják a csodát. A ház tulajdonosa csak ártatlan oktalanságot látott a közönség viselkedésében, mert különben más ablaktábla behelyezése által

véget vethetett a dolognak és így vagy tizennégy napig szabad utat engedett a dolognak és a nép fanatizmusának. Az emberek pedig képzelődtek és borzadoztak, a legrettenetesebb istenítéletek előjeléül magyarázgatták a halálfejet. A környekbeli falvakban meg nagyobb volt az izgatottság, mint Odenkirchenben. A halálfej látására jövők egyértelműleg a következő történetet beszélték a látomány okaként: A ház tulajdonosa egyszer, mikor háza előtt egy körmenet haladt el, e szavakkal gunyolta ki a körmenetben résztvevő kopaszfejű papot: Ez a halálfej is jobb volna, ha otthon maradna.

Ebben a pillanatban a gunyolódó ember egy halálfejet látott maga előtt, és azután a merre tekintett, mindenütt halálfejek mutatkoztak előtte, övéinek vállai közül is halálfejek vigyorogtak rá, sőt ugyanakkor egyik ablakának üvegtábláján is halálfej jelentkezett, és bármennyiszer tettek az ablakba új táblát, a halálfej mindig megmaradt rajta, igazán szörnyü eset. Természetesen ebből a történetből egy szó sem volt igaz. Abban az időben sem körmenet nem vonult el a ház előtt, sem papot nem gunyolt ki senki. Az egész dolognak az a magyarázata, hogy abban az időben egy üveges hibás üvegtáblát tett az ablakba; az üvegtáblán lévő mélyedések, domborulatok és vonások, különösen, ha a világosság raesett, igen sajátságosak voltak, mint ez némelykor a fa körsejtjeinek alakulásaiban is látható, s alkalmasak voltak arra, hogy halálfejet ábrázoljanak különösen a képzelődők előtt. Tehát egy hibás ablaküveg okozta a nagy izgatottságot. Mikor azután a lárma és a zavar már elviselhetetlenné vált, a ház tulajdonosa eltüntette a halálfejet, a mennyiben az ablakba más üvegtáblát tétetett, a mire azután a zaj és lárma lassankint végkép lecsöndesült.

HIREK.

— Szegedről írják nekünk: Ismét kidölt hitünknek egy erős oszlopa, sirba távozott vallásunk egyik hathatós támasza, a zsidóságnak egyik legszebb éke, egyik legnagyobb harczosa! Sir Montefiore Mózes elköltözött az élők közül. E nagy filantrop tevékenysége az Egyenlőség olvasói előtt ismeretes. Ki az a zsidó, a ki Montefiore Mózes nevét nem ismerné? Hála telt szívvvel említjük e nevet és mély tisztelettel hajolunk meg ilyen alakok előtt. A boldogult a helybeli Chevra kadisának 21 éven át volt tiszteletbeli tagja. Midőn az egylet a sajtó utján a gyászhirről értesült, a Chevra előljárósága gyűlést tartván a következő határozatokat hozta: 1. Részvéttségönny meneszt a londoni izr. hitközséghez, kifejezést adandó, mily veszteséget szenvedett a zsidóság Montefiore Mózes halála által; 2. A halotti imáknak egész gyászéven át való ismétlése; 3. Neve minden Maza-khar alkalommal fölemlítettik; 4. Gyászisteni tiszteletet rendez, alkalmi hitszonoklat megtartásával. F. h. 2. meg is tartatott Montefiore Mózesért a gyászisteni tisztelet d. u. 5 órakor. A gyász imát Schorr Mór főkantor adta elő, jól gyakorlott énekkarával. Ezután következett a gyászbeszéd melyet Dr. Löw J. főrabbi tartotta. Hitközségünknek egy derék és kiváló tagja szintén végnyugalomra lett ma kísérve. Dr. Áltver Ármin gyakorló orvos elhalálozott. Szegény szülőktől származott, a tudvágy Szegedre hozta; itt a gymnasiumot végezte, ezután Bécsbe ment, hol az orvosi pályára lépett és mint kész orvos jött vissza. Becsületessége és szorgalma által nyerte meg polgártársainak rokonszenvét

és szeretét, Szerény igényeiben a tudomány és családjának élt. A helybeli zsidó iskolának 23 éven át volt orvosa, ahová hetenkint legalább is egyszer látogatott el minden osztályba, a tanulókat tisztaságra buzdítva és serkentve. Több egyesület orvosának is választotta, úgy a zsidó betegápoló és temetkezési egyesület, az iparos ifjak. nyomdász és munkás betegsegélyező egyesület, kik mindannyian a végtiszteletnél zászlóikkal megjelentek, ugyszintén az orvosi kar. Az impozáns gyászmenet, mely a halottas kocsit kísérte, bizonyította, hogy a boldogult a szegedieknek nem közönséges embere volt. K. S.

— Gyulafehérvárról írják nekünk, hogy az Egyenlőség 30. számában megjelent zárvizsgálati tudósításnak Ginzberger tanító urra vonatkozó része a valóságának meg nem felel, mert a nevezett tanító egyike azon tanfériaknak, kik díszére válnak annak a testületnek, melyhez tartoznak. Egyébiránt pedig P. L. ur, ki a kérdéses czáfolatot lapunkhoz beküldte, következőképen nyilatkozik Ginzberger tanító urról: »Szóban forgó tanító ur nemcsak anyanyelvét beszéli: a magyart, hanem a műveltségnek, a képzettségnek oly fokán áll, minőn kevés tanító széles hazánkban. Mert a magyar nyelv tökéletes birása mellett, beszél és ír németül, francziául, angolul, héberül és tótul; kinek vallásos és erkölcsös életmódja kifogástalan. ügybuzgósága és szerény modora pedig olyan, hogy az izraelita hitközség úgy mint a városi keresztény közönség szeretetét és becsülését részére mindenkorra biztosították. És hogy ez mind igaz bebizonyíthatja egyrészt a tanító urnál lévő 14219/81 sz. a. beérkezett miniszteri leirat, melyben a magyar nyelv körüli üdvös működéseért méltányoltatik és jutalmaztatik, valamint Gönczy Pál ő méltósága nyilatkozata, ki iskolájában a vizsgán személyesen megjelenván, annak sikeres működéséről meggyőződött, mely eredmény méltányoló szavakra készítetvé, mondván, miszerint nem szepesi hanem bihari iskolában képzeli magát az ember.

— Dunaföldvárról vesszük a következő sorokat: A reformált izraeliták tudvalevőleg benyújtották Treforthoz dogmáikat s alapszabályaikat láttamozás végett. Mielőtt azonban Trefort ezeket láttamozta volna, sok hányásvetés után végre a rabbi képzőintézethez, mint legkompetensebb biróhoz kerültek ezek véleményadás végett. Nem tudom, mire vár a rabbi képzőintézet, miért késlekedik annyira a véleményadással? Hát azoknak a szakavatott jeles embereknek évek kellene annak megítéléséhez, hogy azon dogmák a józan észszel s a vallás moralitásával ellenkeznek? Vajjon évek kellene ahhoz, míg ez intézetünk kitünő tudósai kisütik, hogy ezen dogmák merő képtelenségeken alapuló otrombaságok. Meddig késlekednek még a reformereket lesújtó ítéletükkel? Hisz mindenki tudja, hogy az országos rabbi képzőintézet jeles tanerőivel egyedüli kompetens hely ily ügyben, ép azért mindenki feszült figyelemmel s még feszültebb várakozással néz ítéletük elé. Vajjon nem tudják az ítélethozók, hogy ily kényes esetekben gyors s alapos megfontolásra, de még gyorsabb tette van szükség. Addig üssük a vasat, a míg meleg. Most még minden józan gondolkodó, ellenszenvvel viseltetik az upesti exrabbi vallása ellen, a most érkező lesújtó ítélet az ellenszenvet megvetéssé változtathatja. Az ilyen fattyuhajtásokat még csirájukban kell elfojtani. Azért ismét kérjük a rabbi képzőintézettől: »Quousque taudem«? L. D.

— A nagykarolyi rendelet cím alatt közölt nagykarolyi tudósításunkra vonatkozólag újabb a következő helyreigazító nyilatkozatot vettük: T. szerkesztőség A

nagykarolyi rendelet című tudósításom elküldése után, megtudtam, hogy az általam inkriminált rendelet nem a nagykarolyi városi hatóság, hanem a nagykarolyi iskolaszék által lett kiadva; de azt hogy kilett adva, bebizonyíthatom, valamint azt hogy most is érvényben van. Örömemre szolgál különben megemlíteni, hogy ama rendelet nem a jelenlegi polgármester égise alatt adatott ki, hanem még elődje alatt. Neumann Gyula. — Azok után, miket ez ügyben olvastunk és hallottuk nincs okunk többé kételkedni, hogy a kérdéses rendelet az iskolaszék által tényleg kilett bocsátva. Mi e sajátságos rendeletre felhívhatnók a közoktatásügyi miniszter figyelmét, a ki bizonyára ez abuzust orvosolni sietne, de mi ezt nem tesszük, mert meg vagyunk győződve, hogy a nagykarolyi zsidó felekezeti magyarok tudni fognak miniszteri közbenjárás nélkül is segíteni a bajukon. A derék iskolaszékek pedig annyit üzenhetünk, hogy vajha ne legyen soha alkalma megbánni azt a hazafiatlanságot, melyet a zsidók ellen tanusított szükkeblüléssel elkövetnek!

— Erger, berger . . . . Az antiszemita otrombaságának emez ismeretes röffenetét a legutóbbi napokban pályadij tárgyává tették az írók és művészek körében. Az említett kör ugyanis pályadijt tűzött ki az »Erger, berger . . . . nóta magyar szövegének franczia fordítására, a czélból, hogy »az igaz magyar társadalom kedélyesen mulathasson a legközelebb fővárosunkba érkező franczia vendégekkel.« Valóban jellemző, hogy az írók és művészek köre a zengzetesebbnél zengzetesebb magyar népdalok közt »a franczia vendégekkel való kedélyes mulatásra« épen azt a notát szemelte ki, a melyet csak részeg sühederek a legocsmányabb csapszékekben szoktak énekelni. Mi szinte hihetetlennek tartjuk a dolgót és bizonyára nem reflektáltunk volna rá, ha a legsikerültebb franczia fordítást be nem mutatják nekünk, mint olyant, mely a dijt kétségtelenül elnyeri, ha a körnek — rendelkezésére bocsátják. Az ok, mely miatt a fordító ezt nem tette egyszerűen az, hogy az illetőnek a ki melleleg említve — zsidó, van annyi izlése és hazafisága, hogy efféle kosenériakkal ne kompromittálja a magyar írók és művészek körét franczia vendégeink előtt.

— Kerekréthy kapitány ur e héten szép jelét adta az ő elfogulatlan és igazságos gondolkodásának. Mint Nyiregyházi írják ugyanis, hogy e hó 3-án egy antiszemita üzelmeiről híres csahos megjelent Kerekréthy kapitány ur előtt azt adván elő, hogy neki van tudomása arról, hogy Friedmann ritualis gyilkosságot kísérelt meg. A kapitány a nagy titokzatossággal elmondott feljelentést végig hallgatá és midőn a feladó jelentés kapcsán azt a kérelmet terjesztette elő, hogy a kapitány a gyanusított zsidót letartóztassa, Kerekréthy ur csakugyan hivatott is két biztost, kiknek megparancsolá, hogy kísérik be — a feladót a börtönbe, mert hamis vadakkal akarja elámitani a népet és a zsidók ellen felbujtani. A feladó társai, kik a kapitány intézkedésétől tették függővé izgatásaiuknak folytatását és máris azt hangoztatták, hogy lesz újabb »T. Eszlár«, czinkostársuk letartóztatása folytán annyira megremültek, hogy futásnak eredtek és meg sem álltak a kocsmáig a hol bubánatukat több liter borral igyekeztek lehűteni.

— Mátészalkáról írják lapunknak: Tekintetes szerkesztő ur! B. lapja legutóbbi számában bizonyos, általam teljesen ismeretlen Bányai B. nevű ur nyilvános megemlékezésben részesíti a m-szalkai izr. iskolában a múlt hó folyamán megejtett vizsgálatokat. Kétszeres köszönettel

tartozom ezért B. urnak, mint azon iskola vezetője az iskola nevében, főleg a magam személye részéről. Sajnálatlaltal kell azonban constataálnom, hogy referádája hézagos volt, mert egyrészt főt. Liebermann rabbi urnak remek beszéde nem volt kellőleg méltatva, az én beszédemet pedig egyáltalán fel sem említette. Arra kérem tehát Bányai urat, hogy ha máskor is tudósításokat ír, legyen igazságosabb és tárgyilagosabb, mert ha ezt nem teszi, éppen ellenkező eredményt fog elérni, mint a milyent minden áron elérni akart. Hermann József, a m. szalkai izr. iskola vezetője.

— **Megtérés** czimmel majdnem minden fővárosi napilap egy hirt közlött melyben Európának és a körülötte levő vármegyéknek örvendetes tudomására hozatik, hogy valami Tószegi Aladár névű doktor nejével és hat gyermekével együtt e hó 15-én áttért a róm. kath. vallásra. Egy helybeli antiszemita lap, mely szintén regisztrálja a hirt, azt a megjegyzést fűzi hozzá, hogy a kath. társadalom nem nyert vele, mert a neophitá ur mégis »c s a k« zsidó marad és a zsidók nem vesztettek, mert a faji jelleget keresztviz le nem mossa. Mi ellenkező véleményben vagyunk és azt állítjuk, hogy a zsidóság nyert, mert olyan hívők, kik vallásukat min az inget változtatják, legjobb ha oda mennek, a hová ü z l e t i érdekük őket vezérli. Eféle egyének ép oly rossz katolikusok, mint a milyen rossz zsidók voltak: ha kell, hát a katholicizmust is megtagadják.

— **Érdekes házasság érvénytelenítési per** folyik most a bpesti e. f. kir. tvszéknél: P. szül. B. E. izr. hitvallású nő, ki férjével K. Józseffel 1870. évben a zsidó szertartás szerint egybekelt, most a házasság érvénytelenítését kéri, az alapon, mert férje, mint később megtudta, a házasság megkötése alkalmával, római katolikus volt, és mint ilyen zsidó nővel érvényes házasságra nem léphetett. A nő keresetének történeti részében előadja, hogy a férj törvénytelen ágyból születvén, anyja R. A. a zsidó anyakönyvbe vezettette be és zsidó vallásban nevelteté R. József 10 éves korában. anyja elhalván, természetes apja P. P. 1854 jun. 7-én K. S. bpest terézvárosi plébános által R. Józsefet megkereszteltette és a r. kath. vallásra térítette és katolikus volt a házasság megkötése alkalmával is.

— **Kérheti-e az egyik házastól az elválást** az okból, mert a másik házastól ellene alaptalan válópert indított? Ezen kérdést egyik német bíróság a következő esetben igenlőleg döntötte el. A férj erényes neje ellen házasságtörés miatt válópert indított, mely keresetét azonban a bíróság, mint teljesen alaptalant, elutasította. Ekkor meg a nő lépett fel férje ellen és a férjének gyanúsítása által rajta ejtett sérelem miatt kérte a válás bírói kimondását. A bíróság a házasság felbontását kimondó ítéletet következőleg indokolta: A házasság bíróilag felbontandó, ha a fenforgó körülmények közt a házasság felek békés és a házasság céljának megfelelő együttélése nem remélhető. Más pedig akkor, mikor a férj neje ellen a házasságtörés hamis vádját emeli, a nőben természetszerűleg oly nagy mérvű gyűlöletnek kell férje ellen támadni, hogy ennél fogva a jövőre nézve a boldog házasság kilátása is elenyészik. Mert a házasságtörés a legsúlyosabb vád mely a nő ellen emelhető, és ez elég alkalmas arra, hogy a nőben férje ellen legyőzhetlen gyűlölet ébredjen, annyival is inkább, mert a nő viselkedése által legesekélyebb okot sem szolgáltatott arra, hogy a férj ellene a házasságtörés gyanuját táplálja.

A pesti izr. hitközség. előjárósága a hitközségi tagokat körlevélben felhivta, hogy azon gyermekeiket, kik a helybeli középtanodák, illetőleg a polgári leánytanodák 3. és 4. osztályainak tanulói a közelgő izr. ünnepek alkalmával tartandó istentiszteletre való előkészítő oktatásra elküldjék, mely oktatás az ifjuság vallásos nevelését hathatósan előmozdítani igen alkalmas lévén, bizonyára

tetszéssel fog az illető körökben fogadtatni. A fiuk vasárnap, kedd, csütörtök és szombatonként, a leányok pedig hétfő, szerda és péntekenként, mindig reggeli 8—9 óráig nyernek oktatást a Sip-utcza 12. szám alatt iskolaépület.

— **Az orthodoxok két pártra szakadtak** Ez a legutóbbi napok esemény. Mint értesülünk a budapesti orth. izr. hitközség rabbiája S c h r e i b e r ur megsokalta a R e i c h Ignác-féle üzemeket és felhívást intézett orthodox hitrokonainkhoz, hogy pártoljanak el Reich Ignác urtól, a ki állásával visszaél és oly irányba tereli a magyar orthodoxia ügyet, mely végzetes kimenetelű lehet. Rabbi S c h r e i b e r felhívása nem volt szó a pusztában. Már sok követőre akadt és legközelebb kérvényezni fogják az orth. iroda feloszlatását. Mi figyelemmel kísérjük e mozgalmat, mert valóban kíváncsiak vagyunk az eredményre.

— **Pályázat** A m. s z a k o l c z a i izr. hitközségben egy 300 o. é. forint évi fizetéssel, szabad lakással és mellékjövedelemmel járó előimádkozói állás üresedésben van. Folyamodványok augusztus hó 15-ig a szakolczai izr. hitközség előjáróságához intézendők.

— **A hodvásárhelyi izr. hitközségben** megüresedett kántori állásra pályázat nyittatik. Az állás 800 frtnyi évi jövedelemmel van összekötve. Pályázónak jó énekesnek és Mohelnek kell lenni. Folyamodványok e hó 25-ig alólírotthoz küldendők be. Neuman József hitközs. elnök.

Szerkesztői üzenetek.

St. Zs. urnak Ozora. Ingyen élő és hozomra részegeskedő embereknek a Függetlenségbe irt rágalmaival tisztességes emberek nem törődnek. A Függetlenség kénytelen a jelzett sihederekkel fentartani a jó viszonyt, mert különben nem volna ember, ki lapjába írna. Az ön becsületes, jó hirnevét éféle egyének be nem feketithetik és azért legjobb csöndes, de alapos megvetéssel felelni azokra a rágalmakra.

Jacobi. A cikket, mely pompásan van megírva legnagyobb sajnálatunkra ki nem adhatjuk, mert a kérdéssel már több ízben foglalkoztunk és most nem forog fenn semmi kényszerítő ok, hogy ismét visszatérjünk a themára.

O. S urnak Pozsony. Nekünk az említett rabbi urról véleményét nyilvánítani nehezen esik, mert nem szeretünk pro vagy contra korteskedni. Lapunknak egészen más a célja.

Szemere. E lapok szerkesztője a nyár folyamán több ízben távoll volt. A látogatás ily távollét alatt történt.

Felhívás előfizetésre!

Azon t. előfizetők számára, kiknek előfizetésük augusztus hó elején lejár, lapunk augusztus I. számához postautalványokat mellékelünk azzal a kérelemmel, hogy megrendeléseiket mielőbb megújítani méltóztassanak.

Előfizetési feltételek:

Egész évre házhoz küldve . . . . . 8 frt.
Félévre . . . . . 4 „
Negyedévre . . . . . 2 „

Az előfizetési pénzek a kiadóhivatalba (V. ker., hajnal-utcza 2. sz. küldendők.)

A k i a d o h i v a t a l.

Hirdetések.

28. csoport a kiállításban.

A czimre tessék figyelni!

Nagyszerű butor-eladás.

A helyiség átalakítása végett a nagyszerű butor-raktár mélyen a bevásárlási ár alatt eladva lesz. Nagy raktár szabadalmazott gyermeköltöző szekrényekben fürdő-berendezéssel és mázolt előszoba-berendezésekben.

Kilenczven terno!

Ismét kilenczven ternonyeremény éretett el Mihalik János matematikus ur (Budapest. kerepesi-út 74. sz., I. emelet 7. ajtó) által közölt számokra július hó 22-én megtörtént Prágát huzásban. — Vége a New-Yorki Stefensen és a Londoni John Clear híres matematikus urak babérjaival! A világ leghíresebb számfejtői ma már mind eltűnnek Mihalik ur mellett! Közülök még egynek sem sikerült azon rejtvény megfejtése: oly számokat miúdea biztossággal előre meghatározni, melyek a lottóban kihuzatnak. Csakis Mihalik ur az egyedüli ember, ki ily remekművet véghez vitt! — csakis ő az, kinek számtalanok köszönhetik szerencsés terno-nyereményüket. — ő az, ki már ezer meg ezer szegényt mentett meg nyomor és inségtől! Terjedjenek el e sorok világszerte, hirdelve mindenkinek, mily boldoggá tett minket. Mihalik ur, mily nagyszerű, egyedüli az ő számfejtési tehetsége, mely biztos számképleteket képes összeállítani, korunk e legnagyobb mestere! Ezért vegye figyelembe mindenki e sorokat és ne mulasztja el senki, haladéktalanul Mihalik urhoz fordulni szerencseszámokért, ki mindenkinek kivétel nélkül szívesen nyújtja segédkezését. — Tartsa meg az Isten még soká e mentőangyalunkat, hadd jussanak általa még számtalanok szerencséhez és boldog jóléthez. — Köszönetünk ismételt nyilvánításával maradtunk tisztelettel: Lebkuchen Károly, sütőmester, Deésen, főút 4. sz., 960 frt. Kerpel Nándor, kárpitos, Ó-falu, rózsá-utca 17. sz., 960 frt. Honegger Matild, nevelőnő, Debreczen, vásártér-utca 41. sz., 1152 frt. Beigl Dávid, szücsmester, Zólyom, 720 frt. Fielk Adolf, Segesvár, vár 80. sz., 3200 frt. Feidinger Róza, divatarusnő, Bécs (czim ismeretlen), 960 frt. Özveggy Reisigné, Jokán, u. p. Szempa, Pozsony-megye 720 frt. Szücs Károly, magtári ellenőr, Török-Szent-Miklós, 4800 frt. Wiese József, cukrász, Franzensburg, sétatér 5. sz., 1920 frt. Duchs Antal, Budapest, Nádor-utca 8. sz., III. em., 12. ajtó, 2400 frt. E névjegyzék folytatása következik. — A szerencsés nyerők neve és czimé fentebb pontosan közzététetett s így a fentmondottakról mindenki maga a nyerőknél tudakozhatik. — A kérdőlevelek Mihalik János urhoz, Budapest, kerepesi-út 74. sz., I. em., 7. ajtó czimezendők és kéretik azokhoz válaszára 3 db 5 kros bélyeget mellékelni.

Az

EGYENLŐSÉG

részére hirdetéseket felvesz

SCHWARZ GYULA

hirdetési irodája

IV. ker., Váci-utca 11. szám.